

Ece Berfin Ergezer¹
Politika Analisti

KİRYAT GAT MI, TEL AVİV Mİ?

Sanayi şehri kimliğiyle tanınan, İsrail'in güneyinde ve Necef Çölü'nün kuzeyinde yer alan Kiryat Gat, Trump Planı'nın ikinci aşamasına öncülük ederek Gazze'de ateşkesin uygulanmasında kilit bir merkez haline geliyor. Kentte, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) öncülüğünde kurulan sivil-askeri koordinasyon merkezi; ABD, Birleşik Krallık, Ürdün ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden (BAE) askerlerin görev yaptığı çok uluslu bir yapıya ev sahipliği yapmaya başladı.

Dönüştürülmüş bir lojistik komplekste faaliyet gösteren merkez, ağırlıklı olarak ABD personelinden oluşuyor. Tesisin girişinde İsrail, ABD, Danimarka, Almanya, Kanada, Birleşik Krallık ve Ürdün bayrakları dalgalanıyor; ancak Türkiye ve Katar bayraklarının yer almaması, bu iki ülkenin Gazze'nin savaş sonrası dönemindeki olası rollerine dair var olan soru işaretlerini yansıtıyor. Merkezin temel görevi, Gazze Şeridi dışında konuşlanarak ateşkesin uygulanmasını ve buna bağlı istikrar çabalarını koordine etmek.

Komuta yapısına ilişkin bilgiler, merkezin ABD'li subaylar tarafından yönetildiğini gösteriyor. İsrail ve ABD personeli ayrı katlarda görev yaparken ortak bir koordinasyon katı bulunuyor. Birleşik Krallık, Ürdün, BAE ve çeşitli Avrupa ülkelerinden personel de farklı düzeylerde merkeze katılım sağlıyor. Bu durum, misyonun çok uluslu niteliğini pekiştiriyor. Ayrıca tesis, bir İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) üssü olmaktan ziyade, koordinasyon amacıyla yeniden düzenlenmiş sivil bir yapı olarak tanımlanıyor.

Yakın zamanda üst düzey Amerikalı yetkililer, politika önceliklerini ve aşamalı yol haritasını açıklamak için Kiryat Gat merkezini bir platform olarak kullandı. ABD Başkan Yardımcısı J.D. Vance, Amerikan askerlerinin Gazze'ye girmeyeceğini vurgularken dış yardımların finansman, insani

¹<https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1471>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazarına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

yardım veya olası bir istikrar gücüne katılım şeklinde olabileceğini belirtti. Buna paralel olarak Jared Kushner, yeniden inşa sürecini somut güvenlik koşullarına bağladı ve Hamas kontrolündeki bölgelerde yeniden inşanın ilerlemeyeceğini ifade etti. İsrail basınına göre bu açıklamalar, Kiryat Gat'ı aşamalı yaklaşımın benimsendiği bir merkez haline getiriyor: Öncelikle rehinerler ve kayıplar ele alınacak, ardından bir istikrar mekanizması kurulacak ve sonrasında yeniden yapılanma süreci başlatılacak.

Kaynak: The Times of Israel

Öte yandan merkezin giderek büyümesi, uluslararası katılım ve İsrail otonomisi arasındaki dengenin nasıl korunacağına dair tartışmaları da beraberinde getirdi. İsrail Hükümeti, bu yapıyı ABD ile yönetilen ortak bir komuta merkezi olarak sunarken Amerikalıların belirgin liderliği ve müttefik ülke birliklerinin varlığı, ateşkesin nasıl sürdürüleceği ve Gazze'nin savaş sonrası geleceğinin nasıl şekilleneceği konusundaki daha geniş tartışmanın merkezine oturmuş durumda. Hatta, Kiryat Gat giderek mevcut siyasi-güvenlik mimarisi içinde “yeni bir başkent” olarak tanımlanmaya başlamış gibi. Bu tür nitelendirmelere yanıt veren Başbakan Binyamin Netanyahu, merkezin “sadece ABD ile birlikte yönetilen ortak bir komuta merkezi” olduğunu vurguladı. Ayrıca İsrail'in “Gazze'deki eylemleri için kimsenin onayını aramadığını” ve “Türk askerlerinin orada konuşlandırılmasına izin vermeyeceğini” belirtti.

Ayrıca, Amerikan varlığının günlük yaşamı dönüştürmesiyle birlikte kentin hızlı ve gözle görülür bir değişim geçirdiği de konuşuluyor. Yerel yönetim, yabancı askeri varlığı yalnızca bir güvenlik önlemi olarak değil, aynı zamanda kente ekonomik ve sivil açıdan yeni fırsatlar getiren bir gelişme olarak değerlendiriyor. Üniformalı ABD askerleri artık Kiryat Gat'ın alışveriş merkezlerinde sıradan bir manzara haline gelirken kafe, restoran ve paket servis işletmeleri, artan talebi karşılamak için günün her saati hizmet veriyor. Belediye Başkanı Kfir Swisa, bu durumu “Kiryat Gat'ı haritaya yerleştiren bir gelişme” sözleriyle nitelendirdi. Bu süreçte Carmei

Gat bölgesinde 21.000 dairelik büyük bir konut projesi de hayata geçiriliyor. Ancak bazı sakinler, şehrin artan stratejik öneminden ve “uyuyan” bir kasabadan beklenmedik biçimde canlı bir merkeze dönüşmesinden endişe duyuyor.

Özetle Kiryat Gat, Trump’ın 20 maddelik Gazze Barış Planı çerçevesinde Gazze’de yeni dönem için hazırlık yapıldığının somut göstergesi. Hatta yeni gelen haberlere göre ABD, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerine en az iki yıl süreyle Gazze’de uluslararası güvenlik gücü kurulmasına dair bir taslak karar göndermiş. Ne var ki, taslak karar aslında Kiryat Gat’da de facto olarak devrede gibi. Bu çerçeve de bize, Trump planını yeniden değerlendirmemiz gerektiğini hatırlatıyor. Görünen o ki plan, yalnızca Washington’da hazırlanıp oradan uygulanmaya başlanmayacak. Her ne kadar Netanyahu buranın İsrail kontrolündeki bir bölge olduğunu söylese de CENTCOM tarafından kurulan bu sivil-askeri yapılanma için bir Amerikan üssü demek de mümkün.

Bir diğer soru ise şu: Ateşkes başarılı bir şekilde sonuçlanırsa Kiryat Gat’ın geleceği ne olacak? Barış sürecini tartışmalı hale getirme potansiyeli taşıyan bir Amerikan üssü olarak mı kalacak, yoksa bu sanayi kenti, son gelişmelerle birlikte yeniden canlanmışken ve “uyuyan şehir” uyanmışken Trump’ın barış planının 11. maddesinde yer alan özel ekonomik bölge fikri doğrultusunda bölgenin ekonomik yenilenmesine, sanayiye ve istihdama katkı sağlayacak bir merkeze mi dönüşecek?